

**Concerto
BUDAPEST**

**NYIKOLAJ
LUGANSZKIJ**
és a Concerto Budapest

2023. OKTÓBER 21.
SZOMBAT 19.30
Zeneakadémia
Nagyterem

BEETHOVEN

Egmont-nyitány, op. 84

BEETHOVEN

4. G-dúr zongoraverseny, op. 58

1. *Allegro moderato*
2. *Andante con moto*
3. *Rondo (Vivace)*

- szünet -

CSAJKOVSZKIJ

5. e-moll szimfónia, op. 64

1. *Andante - Allegro con anima*
2. *Andante cantabile, con alcuna licenza*
3. *Valse, Allegro moderato*
4. *Finale, Andante maestoso - Allegro vivace*

Nyikolaj Luganszkij zongora
Concerto Budapest

Vezényel:

Keller András

CONCERTO BUDAPEST SZIMFONIKUS ZENEKAR – zene szenvedéllyel

A Concerto Budapest szimfonikus zenekar Magyarország egyik vezető nagyzenekara. Egyéni hangzásával, nagy ívű műsorszerkesztésével különleges és meghatározó szereplője a magyar és nemzetközi zenei életnek. Széles repertoárja a jól ismert klasszikusoktól napjaink kortárs darabjaiig terjed. Progresszív karaktere elementáris erővel nyilvánul meg zenészei játékában, előadásukat a zene szenvedélyes szeretetével teszik feledhetetlenné a közönség számára is.

A zenekar egyike Magyarországnak legrégebbi együtteseinek, a több mint százéves múltat magáénak tudható Concerto Budapest elődje 1907-ben alakult meg. Zeneigazgatója és vezető karmestere a 2007-es centenáriumi óta Keller András világhírű hegedűművész-professzor, a Keller Quartet alapítója.

A Concerto Budapest Keller András személyében és vezetésével a magyar kamarazenélés legnevesebb tradícióit viszi tovább, melyeket Bartók Bélától és Weiner Leótól Végh Sándoron és Rados Ferencen át Kurtág Györgyig ívelő folytonosság és zenei szellemiség fémjelez.

A zenekar állandó vendégei olyan elismert magyar zenészek, mint Takács-Nagy Gábor, Eötvös Péter, Ránki Dezső, Várjon Dénes, Kelemen Barnabás, Baráti Kristóf, Fenyő László, Szűcs Máté, Berecz Mihály és Perényi Miklós, visszatérő nemzetközi vendégzólístái közé tartozik Gidon Kremer, Heinz Holliger, Isabelle Faust, Khatia Buniatishvili, Lucas Debargue, Mihail Pletnyov és Jevgenyij Koroljov.

A Concerto Budapest tiszteletbeli elnöke Kurtág György, a kortárs zene élő legendája.

KEDVES KÖZÖNSÉGÜNK!

Az idei évad koncertismertetőit egy zenetudós írja. Nem kell megijedni: Mona Dániel zenetörténész valamennyi általa vezetett műsorban vagy a keze alól kikerülő írásban arra törekszik, hogy közvetlen, figyelemfelkeltő és gyakran szórakoztató stílusban hozza közelebb a klasszikus zenét a hallgatókhoz. Ifjúsági programok vezetője, hangversenyek és fesztiválok házigazdája, pódiumbeszélgetések moderátora, zenekritikus és tanár – egyszerűen ismeri a hazai koncertélet történéseit és szereplőit, valamint tudja, hogyan lehet közérthetően beszélni a zenéről. Koncertjeinkre is alkalmazható mottója: **HALLGASSANAK SOK JÓ ZENÉT!**

Ludwig van BEETHOVEN

Egmont-nyitány, op. 84

- 1. A színházi kísérőzeneként született mű 1810-ben készült el, és tíz tételből áll.**
- 2. Egmont története a spanyol inkvizíció idején játszódik, a 16. században.**
- 3. A nyitány gyakorlatilag külön életre kelt, a zene többi részét nagyon ritkán lehet hallani koncerten.**

Talán kisiskolás lehettem, amikor az otthoni lemezgyűjteményben rábukkantam egy Ferencsik János által vezényelt LP-re. Fekete-fehér borító, rajta szigorú karmester, egyik keze szabadon, a másikban pálca. A „Sors” szimfónia szerepelt a lemezen, de engem nem az érdekelt. Rajta volt még ugyanis az *Egmont-nyitány*. Nem tudom, hányszor hallgattam meg a felvételt, de mindannyiszor el is vezényeltem a tükör előtt. Mondanom sem kell, hogy fogalmam sem volt még, miről szól a mű. Nem tudtam, hogy ez egy Goethe-darabhoz írt kísérőzene nyitánya. Arra is csak később döbbsentem rá, hogy a mű témája a szabadságért vívott harc, és épp ezért 1956-ban (és ki tudja, még hány forradalomban) himnuszként zengték a rádiók. Sejtésem sem volt arról, hogy Beethoven egyetlen operájában, a *Fidelió*ban is a szabadság eszményével foglalkozik, és hogy a franciák által megszállt Bécsben még nagyobb jelentősége volt az *Egmont* üzenetének. Nem foglalkoztatott még akkor, hogy a híres főtéma az elnyomó zsarnokot szimbolizálja, és nem tűnt fel az sem, hogy a mű végén Egmontot kivégzik, de hősie halála dicsőséges zárlatot eredményez. Csak azt éreztem, hogy ez a zene nagyon gazdag. Hangszínekben, melódiákban, éles váltásokban. És hogy elképesztő energia sugárzik belőle, amelyből nemcsak egy tükör előtt hadonászó kisfiú, de az is mind erőt gyűjthet, aki épp elnyomás áldozata.

Ludwig van BEETHOVEN

4. [G-dúr] zongoraverseny, op. 58

- 1. Ez az utolsó olyan versenymű, amelynek szólóját Beethoven saját magának írta.**
- 2. A maratoni bemutatóra 1808. december 22-én került sor Bécsben; a monumentális zongoraverseny mellett megszólalt még a Karfantázia, az 5. és a 6. szimfónia, valamint Beethoven miséjének néhány tétele.**
- 3. A versenymű hagyományával ellentétben a művet nem zenekari bevezető, hanem a zongora szólója indítja.**

Azok az igazán izgalmas zenetörténeti adalékok, amelyek emelik a zenehallgatás élményét. Beethoven 4. zongoraversenyével kapcsolatban számos ilyen ismert. Az 1808 végi premier volt az utolsó alkalom, hogy Beethoven kiült szólístaként a zenekar elé. Tudniillik akkorra már annyira elhatalmasodott rajta az 1798-ban jelentkező fülproblémája, hogy nem tudta tovább késleltetni a pódiumtól való visszavonulást. [Legalábbis szólístaként.] Nem is írt több zongoraversenyt. Minek is írjon, ha nem adhatja elő ő maga? A G-dúr versenymű zongoraszólamára azonban még úgy kell tekintenünk, mint amit a szerző a saját kvalitásaihoz mérten komponált. Egészen hátborzongató belegondolni, hogy ami a papírra került, azzal Beethoven a saját tudását kívánta megcsillantani. Hogy azért van a darabban annyi rögtönzésszerű rész, mert nem volt szüksége rá, hogy jobban kidolgozza. Hogy talán azért lett ilyen súlyos a mű hangulata, mert Beethoven sejtette, hogy búcsúzik a műfajtól. Ahogy azok névsora is döbbenetes, akik kadenciát írtak a darabhoz: Beethoven, Brahms, Clara Schumann, Saint-Saëns, Busoni, Bülow, Moscheles – hogy csak a legnagyobbakat említsem. És ott vannak még azok a megfigyelések, hogy az első tétel nyitómotívuma rokon a híres sorsmotívummal. Vagy hogy Liszt szerint a középső tétel szenvedélyes párbeszéde Orfeusz történetét meséli el. És persze a kérdés: vajon mit üzent Beethoven a sok dráma utáni vidám rondófinálé oldottságával?

Pjotr Iljics CSAJKOVSZKIJ

5. szimfónia, op. 64

- 1. A mű tizenegy évvel a 4. szimfónia után, 1888-ban íródott, a premierje Szentpéterváron volt.**
- 2. A szimfónia négy tételét összeköti egy sorsmotívumnak nevezett téma, amely más-más formában, de minden tételben felbukkan.**
- 3. A fény és a sötétség hosszas küzdelméből a zene végére a fény kerül ki győztesen.**

Bár a mai műsorban nem szerepel Beethoven Ötödikje, harmadszor kell szóba hoznom a híres „Sors” szimfóniát. Csajkovszkij ugyanis a klasszikus mester előtt tisztelegget, amikor az ő mintájára 5. szimfóniájának vezérmotívumaként egy olyan témát választott, amely a saját szavaival élve „teljes meghajlás a sors, illetve a végzet kifürkészhetetlen parancsa előtt”. Miközben a mű keletkezése éppenséggel nem nevezhető sorsszerűnek. Már amennyiben Csajkovszkij a komponálás során tele volt bizonytalansággal. Hol nekiveselkedett, hogy „tompult agyából kihozzon egy szimfóniát”, s úgy látta, nem vallott kudarcot, hol pedig egyenesen visszataszítónak nevezte zenéjét. „Most már sokkal jobban tetszik” – írta valamivel később. Önbizalomhiány ide, vegyes fogadtatás oda, a szimfónia kiállta az idő próbáját. Nem csoda, hiszen annyi fülbemászó zenei gondolat van benne, amennyi más szerzőnek három szimfóniára is elég lenne. A lassú bevezetéssel induló első tételnek még a témák variálására szolgáló kidolgozási szakaszában is akad teljesen új dallam. A lassú tétel ugyancsak tele van lírai melódiákkal, akárhányszor is szakítsa félbe a baljós mottó. A fokozatosan komorodó kerिंगőt mintha legszebb balettjeinek fiókjából szedte volna elő Csajkovszkij: a fináléban pedig rendesen megtréfálja és félrevezeti a közönséget (de nem Önöket!), amely az állézaráskor gyakran tapsban tör ki. Pedig micsoda gyorsulás és diadal következik még utána!

Nyikolaj LUGANSZKIJ zongoraművész

1972-ben született Moszkvában. Tanulmányait az ottani Központi Zeneiskolában folytatta, mások mellett a neves zongoraművész és pedagógus, Tatjana Nyikolajeva, valamint Szergej Dorenszkij irányítása alatt. Számos nemzetközi megméretetésen szerzett előkelő helyezést, köztük 1988-ban a lipcsei Bach-, 1990-ben a Rachmaninov-, 1994-ben pedig a Csajkovszkij-versenyen. Amerikában 1996-ban mutatkozott be a Hollywood Bowlban, a Kirov Színház Zenekara turnéjának egyik koncertjén, Valerij Gergijev vezényletével. Azóta világszerte ad koncerteket vezető zenekarokkal, amelyek sorában megtalálható a Francia Nemzeti Zenekar, az Orchestre de Paris, a londoni Philharmonia Zenekar, a BBC Szimfonikusok, Berlin, Milánó, Birmingham és San Francisco szimfonikus zenekara, London, Los Angeles, München, Rotterdam és Tokió filharmonikusai, valamint az Amszterdami Concertgebouw Zenekara.

Olyan jeles karmesterekkel dolgozott, mint például Riccardo Chailly, Neeme Järvi, Sir Charles Mackerras, Kent Nagano, Sir Roger Norrington, Jukka-Pekka Saraste és Jurij Tyemirkanov. A múlt évadban ő volt a szólista a párizsi Théâtre des Champs-Élysées Csajkovszkij-évadáának Kurt Masur vezényelte nyitőhangversenyén. Számos lemezt készített, közülük több részesült rangos díjban. Különösen lelkes szakmai visszhangot váltott ki Rachmaninov összes zongoraversenyének, Chopin etűdjeinek, valamint Beethoven és Prokofjev szonátainak rögzítésével.

© Marco Borggreve

KELLER András karmester

1960. július 31-én született Budapesten. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán tanárai Kovács Dénes, Rados Ferenc és Kurtág György voltak, Salzburgban Végh Sándor tanítványa volt.

1983-ban Ferencsik János meghívására az Állami Hangversenyzenekar koncertmestere, egyidejűleg az Országos Filharmónia szólísta lett. 1984 és 1991 között a Budapesti Fesztiválzenekar koncertmestereként is működött. 1987-ben megalapította a Keller Quartetet (Pilz Jánossal, Gál Zoltánnal és Kertész Ottóval), amellyel 1990-ben megnyerték a világ két legjelentősebb vonósnégyesversenyét: a Reggio Emilia-i Borciani és az Evian versenyt. Az együttes rendszeres fellépője a nagy európai és amerikai fesztiváloknak és hangversenytermeknek, többször turnézta a világ számos pontján.

© Cséke Csilla

Keller András szóló- és kamarazene-felvételével elnyerte a legrangosabb díjakat, például 1996 és 2006 között hat alkalommal a Deutsche Schallplattenpreis. Rendszeres vendégművész az olyan legjelentősebb fesztiváloknak, mint a salzburgi Festwochen vagy a luzerni és a montreux-i fesztivál. 2007-től a Concerto Budapest szimfonikus zenekar karmestere és művészeti vezetője. 2016 januárja óta Keller András a világ egyik legprominensebb zenei intézményének, a londoni székhelyű Guildhall School of Music and Dramának kiemelt hegedűprofesszora, 2018-tól a Béla Bartók International Chair birtokosa. Világszerte tart mesterkurzusokat.

Számtalan nemzetközi díja mellett 1995-ben Liszt-díjat kapott a Keller Quartet tagjaként, 2012-ben Bartók–Pásztory-díjjal és érdemes művész kitüntetéssel, 2021-ben Kossuth-díjjal, 2022-ben pedig Prima Primissima díjjal jutalmazták munkásságát.

21 OCTOBER 2023 19.30 | LISZT ACADEMY, GRAND HALL

NIKOLAI LUGANSKY and the Concerto Budapest

BEETHOVEN: Egmont Overture, op. 84

BEETHOVEN: Piano Concerto in G major, no. 4, op. 58

TCHAIKOVSKY: Symphony in E minor, no. 5, op. 64

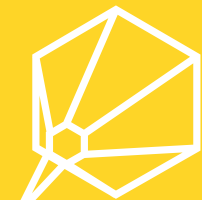
Nikolai Lugansky piano

Concerto Budapest Symphony Orchestra

Conductor: **András Keller**

The Hungarian revolution and struggle for independence in 1956 became inextricably linked to Beethoven's *Egmont Overture*, which could be heard almost on a loop on the radio as events unfolded. Therefore, the opening piece of our concert in October commemorates the revolution. In Goethe's play, the protagonist, the Count of Egmont, a Dutch nobleman, led the Flemish War of Independence against the Spanish oppression and ultimately failed. The tone of struggle of the maestro born in Bonn also appears in his *Piano Concerto in G major*, which is probably his most lyrical, romantic and original piece. This stage is "inside" – in reference to the Prologue of Bartók's *Bluebeard's Castle*. The torment of the human soul (orchestral recitativo) struggles with the redeeming and relieving love (the cantilena of the piano) or as we can read it in one of Beethoven's early monographs, it is Orfeo's pleading against the cruel denial of the underworld. In Tchaikovsky's *Symphony in E minor*, the emotional scale declines even more. The leitmotif-like, recurring knocking of fate is "a full yielding to the indecipherable order of fate or destiny" as the composer said. Although it somehow contradicts this thesis, there is a huge range of rich characters and varied musical thoughts to be enjoyed. The constantly changing appearances of the fate motif are instead mementos and warnings that interrupt the events.

2023. NOVEMBER 5.
BMC

A HALLGATÁS NAPJA

Gál Zoltán emlékére

A CONCERTO BUDAPEST EGÉSZ NAPOS KORTÁRS ZENEI FESZTIVÁLJA

Művészeti vezető: **Keller András**

Fesztiválhangulat, nem mindennapi találkozások, katartikus zenei élmények várják az érdeklődőket A Hallgatás Napján a Budapest Music Centerben. A 2015-ben elindított kortárs zenei fesztiválon a közönség a magyar zenei szcéna élvonalbeli előadóival, a legkiválóbb szólistákkal és kamarazenészekkel találkozhat a Concerto Budapest művészei, valamint az együttes égiske alatt született és keretei között működő formáció, a Ligeti Ensemble mellett. A Hallgatás Napja ugyanis mindenekelőtt a nyitott, elfogulatlan és elmélyült odafigyelés kitüntetett idejének számít, s ugyan mi igényelné, egyszersmind mi bizonyítanánk leginkább ennek a koncentrált figyelemnek a meglétét, mint a kortárs zene iránti érdeklődés, új művek ősbemutatóinak sora? Keller András, a fesztivál művészeti vezetője így fogalmaz: „A fesztivál fontos célja, hogy olyan dimenziókat hozzunk létre, melyek csak ott, a helyszínen tudnak megvalósulni, előre nem tudjuk őket meghatározni.” Eötvös Péter, a Concerto Budapest első vendégkarmestere a program zenei nyencségét így határozta meg: „A Hallgatás Napján végre megszűnnek a műfaji korlátozások, szabadon repkedünk a különböző évszázadokban, stílusokban, kisegyüttes, nagyegyüttes, szólisták... mint egy kulináris élvezet egy Michelin-csillagos étlapról.”

A Hallgatás Napján idén a Keller Quartet néhai brácsására, Gál Zoltánra emlékezünk.

INZERT

A Concerto Budapest és az Örkeny Színház együttműködése a Favoritok bérletsorozat valamennyi előadásán

Az Örkeny Színház munkájának értelmét az a nyitottság adja, amellyel gyakran fordulunk társadalmi ügyek, kortárs kérdések és egyáltalán a művészi kifejezés lehetőségeinek kitágítása felé. Meggyőződésünk, hogy a színháznak találkozási pontként kell működni. Ezért a társulat húsz évvel ezelőtti alapításától fogva párbeszédben vagyunk a társművészetekkel is.

E következő találkozást – a zeneművészet kiválóságaival és nem utolsósorban a Concerto Budapest hallgatóságával – kíváncsian várjuk. Az előttünk álló koncertsorozatban társulati tagjaink tolmácsolásában olyan szövegeket hallhatnak, amelyekkel annak a kérdésnek a megválaszolására hívjuk Önöket, hogy a műsoron szereplő zeneművek és utóéletük, szerzőik életútja hogyan hatottak és hatnak mind a mai napig művelődés- és szellemtörténetünkre.

Mácsai Pál
az Örkeny István Színház
igazgatója

ÖRKÉNY
oi
SZÍNHÁZ

2023. OKTÓBER 27. 19.30 | MÜPA

TAKÁCS-NAGY GÁBOR

és a Concerto Budapest

SCHUMANN: Genovéva –

nyitány, op. 81

SAINT-SAËNS: Havanaise, op. 83

SAINT-SAËNS: Bevezetés

és Rondo capriccioso, op. 28

- szünet -

MAHLER: 4., G-dúr szimfónia

Pasztircsák Polina szoprán

Teo Gertler hegedű

Für Anikó színművész

Vezényel: **Takács-Nagy Gábor**

TAKÁCS-NAGY GÁBOR © Posztós János

PASZTIRCSÁK POLINA © Giancarlo Pradelli

FÜR ANIKÓ © Horváth Judit

TEO GERTLER ©

2023. NOVEMBER 25. és 26.
ZENEAKADÉMIA

CONCERTO CSELLÓÜNNEP

A Concerto Budapest
kétnapos
csellófesztiválja

Az idei évad tematikus napjainak szenzációja a kétnapos **Concerto Csellóünnep**, mely a Zeneakadémián vonultatja fel Magyarország csellóművészeinek krémjét. Az eseménysorozat mindamellett, hogy felhívja a figyelmet a hangszerben rejlő lehetőségek kimeríthetetlen tárházára, találkozási lehetőséget teremt hazánk legnagyobb csellóművészei számára, akik között több mester és tanítvány is található.

NOVEMBER 25. SZOMBAT
**CONCERTO
CSELLÓÜNNEP I.**

11.00 | **NAGYTEREM**

HAYDN

Várdai István,
Liszt Ferenc Kamarazenekar

14.00 | **SOLTI TEREM**

BACH / SCHUBERT

Perényi Miklós, Keller Quartet

16.00 | **NAGYTEREM**

DOHNÁNYI / SAINT-SAËNS

Devich Gergely, Maxim Rysanov,
Rohmann Ditta, Somodari Péter,
Nemzeti Filharmonikusok

19.30 | **NAGYTEREM**

SCHUMANN / CSAJKOVSKIJ / DVOŘÁK

Fenyő László, Somodari Péter,
Perényi Miklós, Keller András,
Concerto Budapest

NOVEMBER 26. VASÁRNAP
**CONCERTO
CSELLÓÜNNEP II.**

11.00 | **NAGYTEREM**

BRAHMS / RICHARD STRAUSS

Valeria Abramova, Carlos Vidal, Fenyő László,
Szűcs Máté, Baráti Kristóf, Concerto Budapest

14.00 | **KUPOLATEREM**

BACH / ADÈS

Rohmann Ditta, Hartmann Domonkos, Varga Tamás

16.00 | **NAGYTEREM**

CSAJKOVSKIJ / PENDERECKI

Keller Quartet, Kokas Katalin, Varga Tamás,
Karasszon Eszter, Szabó Ildikó, Kelemen Barnabás
Nemzeti Filharmonikusok

18.00 | **KUPOLATEREM**

KODÁLY / BACH

Karasszon Eszter, Takács Ákos, Temesvári Bence

19.30 | **NAGYTEREM**

BEETHOVEN / ELGAR / ARVO PÄRT / SCHÖNBERG

Keller András, Bogányi Tibor, Bogányi Gergely,
Kokas Dóra, Maxim Rysanov, Keller Quartet,
valamint a Concerto Budapest csellóművészei

**concerto
BUDAPEST**

 concertobudapest.hu

 [concertobudapest](https://www.facebook.com/concertobudapest)

 [concerto_budapest](https://www.instagram.com/concerto_budapest)

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM